

Nr 535

Av herr **Rimmerfors**, om pension åt fru *Nina Langlet*.

Enligt beslut vid 1951 års riksdag beviljades skriftställaren, f. d. universitetslektorn i Budapest, Valdemar Langlet, en årlig statspension av 2 400 kronor.

Detta skedde efter motioner av herr Lindblom m. fl. (I: 173) och herr Wirtén m. fl. (II: 275) samt skriftliga framställningar från en rad svenska kulturpersonligheter, bland dem f. ordföranden i Publicistklubben, chefredaktör Ivar Anderson, dåvarande ordföranden i Publicistklubben, chefredaktör Ivar Harrie, professorerna George de Hevesy och Sven Tunberg, f. d. generaldirektör Anders Örne, fil. dr Karl Hildebrand, direktör Gunnar Josephson, förste folkskoleinspektör Karl Steenberg och friherre Erik Stiernstedt i Svenska röda korset.

Såväl i dessa framställningar som i en rad andra intyg och dokument från makarna Langlets betydelsefulla insatser, framför allt i samband med hjälparbetet under de svåra nödåren i Ungern åren 1944—1945, understrykes önskvärdheten av att ge en svensk pension åt »förra universitetslektorn Valdemar Langlet och hans maka».

Tillsammans utförde de i Budapest och den kringliggande bygden ett hjälparbete »som räddade tusentals människoliv», för att citera ett uttalande av red. Birger Stolpe i UD:s pressbyrå.

De som räddades genom makarna Langlet under denna fruktansvärda tid av nazistisk och antisemitisk terror var framför allt judiska och andra demokratiska ungrare.

»Langlets hjälpsamhet kände över huvud taget inga gränser», heter det i en ungersk skildring. »Han offrade det mesta av sina egna medel för att bispringa de genom de antisemitiska aktionerna nödställda. Han var i gång 18 timmar om dygnet — hans energi och vitalitet var sagolika med tanke på att han var en 72 års man. I sin lilla trerumsvåning hade han i regel 15—20 gäster. Vi frågade ofta hans hustru, hur de klarade detta. 'Det enda som är tråkigt', svarade hon, 'är att bara vi själva kan gå ned i källaren, när det är luftangrepp. Vi vågar ju inte låta gästerna visa sig'.»

Under hela den tid då Langlet var knuten till den svenska beskickningen i Budapest, där han intimt samarbetade med attachén Raoul Wallenberg, stod hans tappra, ryskfödda hustru vid hans sida i räddningsarbetet. De båda är i lika hög grad förtjänta av erkännande för sin gärning. Deras goda och oppoffrande insatser under den tiden är också varmt lovordade av den då-

varande generalsekreteraren i Svenska röda korset, greve Folke Bernadotte. Langlet var nämligen Röda korsets chefdelegat för Ungern. Svenska beskickningen i Budapest har också meddelat, att man i en av de ungerska städerna, Ujpest, uppkallat en gata efter Valdemar Langlet.

Vid återkomsten till Sverige var makarna Langlet i det närmaste utblottade. Deras enda fasta inkomst var lektor Langlets egen folkpension å 1 000 kr. Hustrun, som är tjugofyra år yngre än sin make, var ännu inte berättigad till folkpension och har alltså något över två år kvar till sin folkpensionsålder.

Lektor Langlet dog den 16 oktober 1960, och därmed bortföll den statspension som riksdagen tillerkänt honom.

Hans efterlämnade maka, fru Nina Langlet, född Borovko, befinner sig därmed i ett beträngt läge. Hon har visserligen utsikt att få änkepension, men hon har under makens långa sjukdomstid ådragit sig skulder och är dessutom själv ständigt hänvisad till läkarvård. Allt vad makarna Langlet hade sparat för sin ålderdom gick förlorat i Budapest, i samband med en humanitär hjälpinsats som räddade otaliga människoliv och spred glans över det svenska namnet.

Det synes ur den synpunkten vara en gärd av rättvisa om det svenska samhället, som betygade sin villighet att ge makarna Langlet en tryggare ålderdom genom beslutet om statspension till Valdemar Langlet, också ville utsträcka sin hjälp till att i någon form gälla hans efterlämnade maka. Motionären är villig att i samband med motionens vidare behandling ställa till förfogande allt material från Sverige och Ungern som kan tjäna till belysning av makarna Langlets arbete.

Då statsutskottet i sitt utlåtande nr 118 den 24 april 1951 föreslog en pension av 2 400 kr. åt lektor Langlet sade man sig visserligen beakta fru Langlets insatser men stannade dock vid att tillerkänna maken nämnda pension under hans livstid.

Med hänvisning till den ursprungliga framställningen och med beaktande av det läge vari lektor Langlets efterlämnade maka nu befinner sig hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att till lektor Valdemar Langlets efterlämnade maka, fru Nina Langlet, utgiva en årlig pension med ett belopp som riksdagen kan finna skäligt.

Stockholm den 26 januari 1961

Einar Rimmerfors